

Lønirnar á Tvøroyri vóru tær hægstu í landinum

FYLKING 100 ÁR *Tit hava ikki verið bangin fyri at taka tøk, men tit hava eisini verið framsíggjin*

Áki Bertholdsen

-Tit hava verið í mongum leiki, bæði verkføllum og verkbanum, og ofta hava drigið longra stráið

Tað var føðingardagsheilsanin frá Helga Eidesgaard, søgufrøðingi, til arbeiðsmannafelagið Fylking, nú felagið fyllir 100 ár.

Leygardagin, sjálvan flaggdagin, 25. apríl, hátíðarhelt elsta arbeiðarafelag í landinum, Arbeiðsmannafelagið, Fylking, á Tvøroyri, sín 100 ára føðingardag.

Søgufrøðingurin, Helgi Eidesgaard, hevur verið við til at fyrireika 100 ára hátíðarhaldið saman við Einar Larsen. Og hann segði, at eitt, sum hevur

eyðkent felagið, er, at teir hava ikki verið bangnir fyri at taka tøk.

- Talan var ikki bara um at berjast fyri at vinna arbeiðsmönnum ávís rættindi. Í Fylking vóru tey eisini ógvuliga framskygd og lögdu lunnar undir nógv vinnuligt virksemi á Tvøroyri.

- Tit hava verið í mongum leiki, bæði verkføllum og verkbanum, og ofta hava drigið longra stráið, segði Helgi Eidesgaard.

Hægst í landinum

Hann sigur, at Fylking var so sterkt felag, at í nógv ár, vóru lønirnar hjá arbeiðsmönnum á Tvøroyri tær hægstu í landinum.

Eitt annað hart stríð var at fáa løngjaldsstovuna setta á stovn sum skuldi loysa arbeiðsmannin úr valdinum hjá reiðarunum og stórkeypmönnum við at tryggja, at teir kundu fáa løn sína goldna í reiðum peningi, og ikki í vörum.

- Ágangurin var øgiligur, har arbeiðsmenn, sum ikki vildu lata seg kúgað, vórðu settir á svartalista, og vórðu útihýstir frá øllum arbeiði. Men Fylking vildi ikki slaka og vann stríðið um at enda, staðfesti Helgi Eidesgaard.

Framsíggjin

Men Helgi Eidesgaard sigur, at Fylking snúði seg ikki bara um verkföll og stríðið ímóti arbeiðsgevarunum.

Tey vóru eisini rættiliga framsíggjin í Fylking og tóku tung tøk fyri at tryggja limum sínum arbeiði.

Í hesum sambandi stovnaðu tvey í Fylking eisini Ísvirkið, men tað gekk ikki so væl, tí tað fór skjótt fyri bakka, saman við so nógvum øðrum í alheims kreppuni fyri eini slakari öld síðani.

- Men teir góvust ikki á hendur, tí fá ár seinni stovnaðu Fylking, og Arbeiðskvinnufelagið, Fiskepigernes Fagforening, sum tá eisini varð stovnað, Arbejdernes Trawlerdrift. AT, sum felagai kallaðist, skapti nógv arbeiði frá 1936 heilt til 1954, og var næststørsti reiðari í Føroyum eitt skifti.

Helgi Eidesgaard sigur, at hetta eru tvey dømi um, hvussu nógv arbeiðar-

afeløgini á Tvøroyri lögdu fyri í royndunum at útvega limunum arbeiði.

Nevnast kann eisini, at Fylking hevur sett pening í koladriftina í Rangabotni, flakavirki á Tvøroyri og trolarar.

Eitt annað dømi um framskygni hjá Fylking var, at felagið rættiliga tíðliga stuðlaði upp undir at seta fyrsta tekniska skúla í landinum á stovn á Tvøroyri. Tá vóru eisini handverkarar limir í felagnum.

Leggjast kann afturat, at hesar næstu dagarnar er ein framsýning á Seglloftinum um Fylking, opið er um kvøldið til hóskvøldið.

Ein slóðari fyllir 100

Í dag ber illa til at hugsa sær, at nakar í Føroyum ikki skal fáa løn sína goldna í pengum, men í mjøli, sukuri og gummistivlum. Tað var nevniliga heilt vanligt, at arbeiðsfólk noyddust keypa vørur fyri lønina í handlinum hjá sama arbeiðsgevara, tey annars arbeiðdu hjá.

Men tað er ikki meiri enn enn ein lítill öld síðani, at hetta var veruleiki í Føroyum.

Men so fóru arbeiðsfólkið at rassa, og eftir eitt stríð, sum var so hart, at tey fægstu kunnu ímynda sær tað, eydnaðist teimum at enda at

fáa trumja ígjøgnum, at arbeiðsfólk skuldu hava løn sína útgoldna í reiðum pengum.

Leygardagin helt ein av slóðbróttaranum fyri at fáa hetta broytt, sín 100 ára føðingardag.

Arbeiðsmannafelagið, Fylking, á Tvøroyri á Tvøroyri var av teimum feløgnum, sum breyt nasar fyri at vinna verkafólki rættin til at fáa løn í reiðum peningi, og fyri at vinna fólk í nógv onnur rættindi

Tað var 25. apríl í 1915, arbeiðsmenn á Tvøroyri hittust á fundi og stovnaði Enigheden. Í 1932 skifti felag-

ið navn til Fylking. Og sostatt fylti Fylking 100 ár leygardagin, sjálvan flaggdagin.

Tað varð hátíðarhildið á Seglloftinum á Tvøroyri, leygardagin og í tí sambandi er eisini ein framsýning á Seglloftinum um ymsar tættir í søguni hjá Fylking.

Tey, sum ikki hava sæð framsýningina, hava framvegis møguleikan, tí hon letur ikki aftur fyrr enn hóskvøldið.

Myndirnar her á síðunum eru allar frá hátíðarhaldinum leygarkvøldið.

Eldhugaðar røður og upplýsandi kjak

ARBEIÐARADAGUR Í ár gera tey á Tvøroyri meiri burturur at hátíðarhalda arbeiðaradagin, enn vanligt

Fríggjadagurin er fyrsti mai, og tað er altjóða arbeiðaradagur.

Tað fara tey eisini at hátíðarhalda á Tvøroyri, og í ár fara tey at gera eitt sindur meiri burtur úr, enn vanligt.

Hátíðarhaldið á Tvøroyri verður í miðbýnum klokkan 16 og har fara Jóanes Nielsen og Sonja Jógvansdóttir at

røða, og Tvøroyrar Hornorkestur fer at spæla.

Aftaná verður farið inn á Seglloftið, har kjakfundur verður um arbeiðsmarknaðarviðurskipti og um, hvønn týðning, og hvønn leiklut, fakfeløgini hava nú á døgum, og fara at hava í framtíðini.

Við pallborðið sita Marner Lisberg, vinnulívsmaður á Tvøroyri, Bergur P. Dam, hagfrøðingur, Georg F. Hansen, formaður í Føroya Arbeiðarafelag, Marita Rasmussen, stjóri í Vinnuhúsinum og Sonja Jógvansdóttir, í Samtak.

